

Asia: VN/11423/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaiksi

Taustatiedot

Vastaajatahon virallinen nimi

Kunta- ja hyvinvointialueuetyöntajat KT

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Minna Salli

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Minna Salli

minna.salli@kt.fi

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko lain soveltaminen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuussa oleviin tahoihin riittävä (1 §, 4 § 1 kohta)?

Kyllä

2. Onko lain soveltaminen samanlaisena kaikkiin palveluntuottajiin niiden oikeudellisesta muodosta ja toiminnan tarkoituksesta huolimatta perusteltu ratkaisu (1 §, 4 § 2 kohta)?

Kyllä pääosin [KT pitää tärkeänä, että hyvinvointialueille asetettu vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sekä järjestämisvastuun toteuttamisen edellyttämä riittävä oma palvelutuotanto turvataan kaikissa olosuhteissa. Tämä tulisi huomioida ulotettaessa esityksen mukainen rekisteröintimenettely julkiseen palvelutuotantoon.]

3. Parantavatko palveluntuottajalle ja toiminnalle asetetut edellytykset asiakas- ja potilasturvallisuutta (2 luku, 16 §)?

Kyllä pääosin

4. Vähentääkö palveluntuottajan ja sen palveluyksiköiden erillinen rekisteröinti, palveluyksiköiden siirtokelpoisuus ja riskiperusteinen hyväksymismenettely palveluntuottajan ja viranomaisen hallinnollista työtä (16 §, 21 §)?

Kyllä pääosin [Hyvinvointialueiden työ ja hallinnollinen taakka lisääntyvät mm. esitetyn rekisteröintivelvoitteen myötä.]

5. Vähentääkö yhteisen palveluyksikön käyttömahdollisuus palveluntuottajan ja viranomaisen hallinnollista työtä ja parantaako se mahdollisuuksia valvoa toimintaa kokonaisuutena (4 § 6 kohta, 22 §)?

Kyllä pääosin

6. Onko valtuutetun palveluntuottajan käsite ja tehtävät perusteltuja (4 § 6 kohta, 22 §)?

Kyllä pääosin

7. Onko valtuutetun palveluntuottajan käsitteelle muita vaihtoehtoja?

Ei kantaa

8. Onko palvelunjärjestäjän ja palveluntuottajan omavalvontaa koskevat säännökset riittävät (4 luku)?

Kyllä pääosin

9. Ovatko valvontaviranomaisen keinot riittävät asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta (5 luku)?

Ei kantaa

10. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaista?

Yleistä

Lähtökohtaisesti KT kannattaa hallituksen esityksen tavoitetta. Hallituksen esityksen tavoitteena on varmistaa sosiaali- ja terveyspalveluja käyttävän asiakkaan ja potilaan asiakas- ja potilasturvallisuus, laadultaan hyvät palvelut sekä edistää palveluntuottajan ja viranomaisten välistä yhteistyötä. Esityksen tavoitteena on myös huomioida muuttunut toimintaympäristö ja uudet palvelumuodot. Lakiehdotukseen sisältyisi sekä palvelunjärjestäjien omavalvontaa ja valvontaa koskevat säännökset että yksityisiä ja julkisia palveluntuottajia koskevat säännökset toimintaedellytyksistä, rekisteröinnistä, omavalvonnasta ja valvonnasta. Tavoitteena olisi, että yksityiset ja julkiset sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajat sekä palveluyksiköt rekisteröitäisiin samaan valtakunnalliseen palveluntuottajia koskevaan rekisteriin. (HE s. 32.)

KT pitää tärkeänä, että hyvinvointialueille asetettu vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sekä järjestämisvastuun toteuttamisen edellyttämä riittävä oma palvelu-tuotanto turvataan kaikissa olosuhteissa. Tämä tulisi huomioida ulotettaessa esityksen mukainen rekisteröintimenettely julkiseen palvelutuotantoon.

Yksityiskohtaiset säännökset

1 luku: Yleiset säännökset

4 §

Ehdotetun säännöksen 5 kohdassa palveluyksiköllä tarkoitetaan hallinnollisesti järjestettyä kokonaisuutta, jossa tuotetaan sosiaali- tai terveyspalveluja/sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Perusteluissa mainitaan, että palveluyksikkö voisi muodostua palveluntuottajan oman päätöksen mukaisesti yhdestä tai useammasta sosiaali- tai terveydenhuollon palvelusta ja useammasta fyysisestä toimipaikasta. Se voisi myös olla kokonaan ilman fyysistä toimipaikkaa annettu palvelu. Palveluyksikkö ei olisi enää sidottu ainoastaan nykyisen lainsäädännön mukaiseen toimintayksikön tai toimipaikan käsitteeseen tai fyysiseen sijaintiin (HE s. 51). KT pitää hyvänä perusteluista ilmenevää palvelun-tuottajan oman harkinnan ja päätöksen huomioimista palveluyksikön määritelmässä. KT kuitenkin ehdottaa määritelmän selventämistä siten, että määritelmän soveltuvuus julkiseen palvelutuotantoon huomioitaisi ja arvioitaisi tarkemmin.

2 luku: Palveluntuottajaa ja toimintaa koskevat edellytykset

KT kannattaa ja pitää perusteltuna, että esityksen 6 ja 7 §:ää ei sovellettaisi hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin, HUS-yhtymän tai muun julkisyhteisön toimiessa palveluntuottajana.

8 §

Esityksessä palveluntuottajalle 8 §:ssä asetettujen toimitilaa ym. koskevien edellytysten ohella olisi huomioitava, että palveluntuottajalla on myös työnantajana työturvallisuuslain (738/2002) perusteella velvollisuus huolehtia työympäristön, laitteiden jne. turvallisuudesta (mm. 12 §, 41 §, 43 §). KT korostaa, että työturvallisuuslain mukaiset toimenpiteet tukevat myös esitetyn lain mukaisia tavoitteita.

9 §

Säännösluonnoksessa määritellään henkilöstöä koskevia edellytyksiä. Henkilöstöltä edellytettäisiin pääosin samoja vaatimuksia kuin voimassa olevassa yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa ja yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa, näitä täsmentäen (HE s. 60).

Esityksen 1 momentissa todetaan, että palveluntuottajalla on oltava riittävästi toiminnan edellyttämää henkilöstöä. Asiakas- ja potilastyöhön osallistuvaan henkilöstöön voi sisältyä myös vuokratyönä tai alihankintana hankittu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö. Edellytyksenä olisi, että tällainen henkilöstö toimisi työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla tai muun sopimuksen perusteella palveluntuottajan johdon ja

valvonnan alaisena. KT toteaa, että säännöksen ali-hankintaa koskeva edellytys palveluntuottajan johdon ja valvonnan alaisena toimimisesta vaatisi tarkistusta, koska kirjaus ehdotus alihankintaa koskien ei olisi työoikeudellisten periaatteiden mukainen. Palveluntuottajalla ei ole työn johto-oikeutta alihankintayrityksen työntekijöihin. Tämä todetaan myös lakiluonnoksen perusteluissa (HE s. 24 ja 64).

Esityksen 2 momentissa todetaan, että palveluntuottajan on huolehdittava siitä, että henkilöstö osallistuu riittävästi täydennyskoulutukseen. Perusteluissa tarkennetaan tätä velvoitetta (HE s.61-62). Täydennyskoulutuksesta säädetään myös muualla lainsäädännössä, kuten perusteluissa tulee esiin. KT:n pitää tärkeänä, että velvoitetta tarkastellaan yhdenmukaisesti huomioiden myös muualta lainsäädännöstä tulevat velvoitteet.

Selvyyden vuoksi KT ehdottaa, että 3 momentin 1 virke, jossa henkilöstön määrän ja kelpoisuusvaatimusten osalta viitataan muuhun lainsäädäntöön, siirrettäisiin 1 momenttiin. KT myös ehdottaa, että virkkeeseen voitaisi ottaa määrän ja kelpoisuusvaatimusten ohella maininta täydennyskoulutuksesta.

10 §

Ehdotetun säännöksen 4 momentissa säädettäisiin palveluntuottajan palveluilleen nimeämästä vastuuhenkilöstä. KT pitää tärkeänä perusteluissa (HE s. 65) esiin nostettua seikkaa siitä, että laissa ei otettaisi kantaa palveluntuottajan sisäisiin toimintajärjestelyihin, vaan olennaista olisi kyky tosiasiallisesti vastata säännöksessä säädetyistä velvoitteista.

3 luku: Rekisteröintiä varten annettavat tiedot

16 §

Ehdotetun säännöksen 2 momentissa on lueteltu tiedot, jotka palveluntuottajan olisi annettava palveluyksikön rekisteröintiä varten palveluyksikkökohtaisesti. KT pitää tarkoituksenmukaisena sitä, että tiedot ilmoitetaan mahdollisimman yksinkertaisessa ja tiiviissä muodossa toimintaa koskevin perustietoina. Tämä on mainittu perusteluissa (HE s. 70).

Ehdotetun 2 momentin 5 kohtaa henkilöstön määrän ja koulutuksen ilmoittamisesta olisi hyvä perusteluissa tarkentaa. Perusteluissa mainitaan, että henkilöstöstä ei lähtökohtaisesti olisi tarpeellista ilmoittaa tarkempia tietoja tai selvityksiä ja esimerkkinä on mainittu nimet ja tutkintotodistukset (HE s. 71). Tulkintaerimielisyyksien välttämiseksi perusteluissa olisi hyvä määritellä yksiselitteisemmin, millä tarkkuustasolla palveluntuottaja täyttää tämän velvoitteen ja mikä olisi riittävää. Tämä olisi tärkeää myös yksityisyyden suojan vuoksi, jottei rekisteriin ilmoiteta rekisterin tarkoitukseen nähden tarpeettomia henkilöstöön liittyviä tietoja.

KT kannattaa 3 momentin sääntelyä siitä, että lähtökohtaisesti 2 momentin 9-12 kohdassa säädettyjen tietojen ja selvitysten osalta riittää palveluntuottajan vahvistus. Tämä keventää palveluntuottajan hallinnollista taakkaa.

4 luku: Omavalvonta

26 § ja 27 §

Esityksessä säädetään palvelunjärjestäjän ja palveluntuottajan omavalvontaohjelmasta/omavalvontasuunnitelmasta. Esityksen mukaan palveluyksikön henkilöstöltä tulisi kerätä säännöllisesti palautetta ja huomioida tämä omavalvontaohjelmaa/-suunnitelmaa arvioitaessa ja muutettaessa (HE s. 82-83). KT pitää tärkeänä, että kerättäessä palautetta henkilöstöltä, voitaisi hyödyntää työpaikoilla jo olemassa olevia toimintamalleja ja yhteistoiminnallisia menettelytapoja.

Esityksen 26 §:n 4 momentissa säädettäisiin, että omavalvontaohjelma ja sen seurannassa tehdyt havainnot ja näiden perusteella tehtävät toimenpiteet olisi julkaistava kolmen kuukauden välein julkisessa tietoverkossa tai muilla niiden julkisuutta edistävillä tavoilla. Esityksen 27 §:n 3 momentissa olisi vastaava ehdotus seurannasta tehtävästä selvityksestä ja sen perusteella tehtävistä muutoksista sekä julkaisusta. Perusteluissa ei tarkemmin määritellä, mihin tarkastelu ja julkaisu kolmen kuukauden välein perustuvat. Tätä ei ole myöskään huomioitu vaikutusten arvioinnissa. Tämä tuo hyvinvointialueille hallinnollista taakkaa sekä lisää kustannuksia. KT pitää tärkeänä, että tämän tarkoituksenmukaisuus arvioitaisi ja huomioitaisi vaikutusten arvioinnissa sekä selkeytettäisiin perusteluissa.

28 §

Esityksen mukaan palvelunjärjestäjän tai palveluntuottajan tulisi pyytää nähtäväksi rikosrekisteriote, kun henkilö otetaan tai nimitetään sellaiseen työ- tai virkasuhteeseen, johon pysyväisluontoisesti ja olennaisesti kuuluu iäkkäiden tai vammaisten henkilöiden hoitoa tai muuta huolenpitoa taikka muuta työskentelyä henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa iäkkään tai vammaisen henkilön kanssa. Säännös olisi uusi ja tuo hyvinvointialueille lisää tehtäviä. KT pitää säännöksen tavoitetta tärkeänä, mutta hallinnollinen taakka ja kustannukset tulisi huomioida vaikutusten arvioinnissa. KT pitää myös tärkeänä, että esityksessä huomioitaisi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämiseen liittyvän lainsäädännön uudistamistarpeet ja näistä tehtävä selvitys.

KUNTA- JA HYVINVOINTIALUETYÖNANTAJAT KT

Neuvottelupäällikkö Anna Kukka

Työelämän kehittämisen asiantuntija Minna Salli

Salli Minna

Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT